

ආර්ථික විද්‍යාව

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර උසස් පෙළ විභාගය
සඳහා විෂයානුබද්ධ පුනරීක්ෂණ සංවිතය

06. සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතය තීරණය වන ආකාරය ව්‍යුහගත ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු

1.

- (i) - සමාහාර වියදම් සංරචක
-පෞද්ගලික පරිභෝජනය(c)
-රාජ්‍ය මිලදී ගැනීම්(G)
-ආයෝජන වියදම් (I)
- (ii) පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම් යනු, පරිභෝජන කටයුතු සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා දරනු ලබන වියදම් වේ. එම වියදම් කල් නොපවත්නා භාණ්ඩ, කල් පවත්නා භාණ්ඩ හා සේවා ලෙස වර්ග කළ හැකිවේ.

- පාරිභෝජනය තීරණය කරන සාධක වනුයේ,
 - වැය කළ හැකි ආදායම කුටුම්භ සතු ධනය
 - මිල මට්ටම
 - ලබා ඇති ණය
 - බදු අය කිරීම්
 - කුටුම්භ අපේක්ෂා කරන අනාගත ආදායම්
 - පොළී අනුපාතය

(iii)

$$C = a + b Y_d$$

$$b = \frac{\Delta c}{\Delta Y_d} = \frac{1600}{2000} = 0.8$$

$$a = c - b Y_d$$

$$= 3500 - 0.8 \times 4000$$

$$= 3500 - 3200$$

$$= \underline{300}$$

$$C = 300 + 0.8 Y_d$$

(iv) $S = Y_d - C$

$$S = Y_d - (100 + 0.9 Y_d)$$

$$S = Y_d - 100 - 0.9 Y_d$$

$$S = -100 + 0.1 Y_d$$

Y _d	C
2000	1900
4000	3500
6000	5100

(v) -ආර්ථිකයක ස්වාධීන පරිභෝජන වියදම යනු ආදායම මත තීරණය නොවන පරිභෝජන වියදම්වේ. ආදායම් ශුන්‍ය මට්ටමේදීත් ස්වාධීන පරිභෝජන වියදම පවතින අතර පරිභෝජන ශ්‍රිතයේ අන්ත:ඛණ්ඩය a අගයෙන් ප්‍රකාශවේ. සෑම විටම මෙය ධන අගයක් ගන්නා අතර එහිදී ඉතුරුම් සෘණ අගයක් ගනී.

- පෙළඹුණු පාරිභෝජන වියදම යන වැය කළ හැකි ආදායම මත තීරණය වන පාරිභෝජන වියදම්වේ. එහිදී පරිභෝජන වියදම ඉක්මවා ආදායම් මට්ටම පවතින අතර ඉතුරුම් ධන අගයක් ගනී.

2.

(i) $Y=E$

$$C+S+T+M=C+I+G+(X-M)$$

$$W=J$$

$$S+T+M=I+G+X$$

- සමතුලිතයට අවශ්‍ය කොන්දේසි වනුයේ, සැලසුම් කළ සමාහාර වියදම සමාහාර නිමවුමට සමාන විය යුතු බවයි.
- සමතුලිතයේදී ඉටු විය යුතු දෙවන කොන්දේසිය වනුයේ කාන්දු වීම්, විදීම් වලට සමාන වීමයි.

(ii) - ස්වායක්ත පරිභෝජන වියදම

-ආයෝජන වියදම

-රාජ්‍ය පරිභෝජන වියදම

-ශුද්ධ අපනයනය

(iii) විවෘත ආර්ථිකයක කාන්දු වීම්

ඉතුරුම් (S)

බදු (T)

ආනයන (M)

විදීම්

ආයෝජන වියදම (I)

රාජ්‍ය පරිභෝජන වියදම(G)

අපනයන වියදම (X)

(iv) පොලී අනුපාතය

ව්‍යාපාරික බදු

තාක්ෂණයේ හට ගන්නා වෙනස්කම්

අපේක්ෂාවන්

පවත්වාගෙන යාමේ පිරිවැය

(v) තොග සමුච්චනය යනු ආර්ථිකයක සැබෑ නිමවුමේ මට්ටමේ හා සමාහාර වියදම් මට්ටම අතර පවත්නා වෙනසයි.

ආර්ථිකයේ නිමවුම 1000 ක් වන අතර සමාහාර ඉල්ලුම 800 ක් වේ නම් තොග සමුච්චනය $1000 - 800 = 200$ කි.

3.

(i)

$$Y=C$$

$$Y=C+I+G$$

$$Y=200+0.8Y_d+100+200$$

$$Y=500+0.8(Y-T)$$

$$Y=500+0.8(Y-50)$$

$$Y=500+0.8Y-40$$

$$Y-0.8Y=460$$

$$Y = \frac{460}{0.2} = \frac{4600}{2} = 2300$$

(ii)

$$C=200+0.8Y_d$$

$$S=Y_d-C$$

$$C=200+0.8 \times (Y-T)$$

$$S=2250-2000$$

$$C=200+0.8 \times (2300-50)$$

$$S=250$$

$$C=200+0.8 \times 2250$$

$$C=200+1800$$

$$C=2000$$

(iii) සමතුලිතයේදී වැය කළ හැකි ආදායම

$$Y_d=Y-T$$

$$Y_d=2300-50$$

$$Y_d=2250$$

(iv) (w) කාන්දුවීම = විදීම (J)

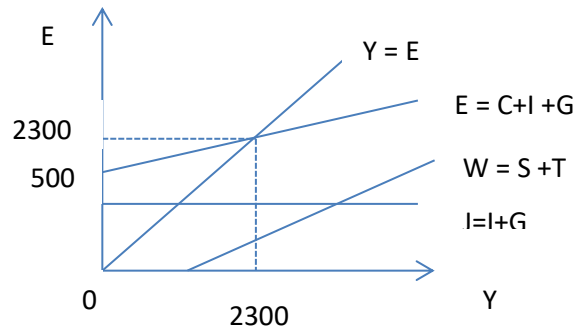
$$S+T=I+G$$

$$250+50=100+200$$

$$300=300$$

(v)

Y	T	Yd	C	I	G	E	S	W	J
2300	50	2250	2000	100	200	2300	250	300	300
2500	50	2450	2160	100	200	2460	290	340	300

(vi) ආයෝජන වියදම 100 කින් ඉහළ ගියහොත් නව සමතුලිතය වන්නේ,

$$\begin{aligned}\Delta Y &= K \times \Delta I \\ &= 5 \times 100 \\ &= \underline{500}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}Y_1 &= \Delta Y + Y \\ &= 500 + 2300 \\ &= \underline{2800}\end{aligned}$$

4. ස්වාධීන වියදම් ගුණකය

$$(i) (අ) K = \frac{1}{1-MPC} = \frac{1}{1-0.8} = 5$$

බදු ගුණකය

$$(ආ) K_T = \frac{-b}{1-b} = \frac{-0.8}{0.2} = -4$$

සංක්‍රාම ගුණකය

$$(ඉ) K_{TR} = \frac{b}{1-b} = \frac{0.8}{0.2} = 4$$

(ii) පළමු ප්‍රාථමික වටය

1) ආයෝජන වෙනස 200 ආදායමේ වෙනස = 2002) ආදායමේ වෙනස \times ආන්තික පරිභෝජන නැඟීයාව

$$200 \times 0.8 = 160.0$$

$$\Delta Y = 160$$

3) $\Delta Y \times MPC$

$$160 \times 0.8 = 128$$

$$\Delta Y = 128$$

4) $\Delta Y \times MPC$

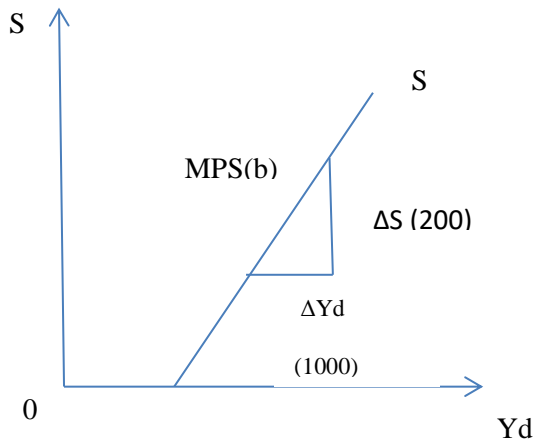
$$128 \times 0.8 = 102.4$$

$$\Delta Y = 102.4$$

(iii) ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාව යනු වැය කළ හැකි ආදායමේ සිදු වන වෙනසට අනුව ඉතුරුම් වල සිදුවන වෙනස්වීමවේ. එය පහත පරිදි ගණනය කළ හැකිවේ.

$$\text{ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාව} = \frac{\text{ඉතුරුම් වල සිදුවන වෙනස}}{\text{වැය කළ හැකි ආදායමේ වෙනස}}$$

ස්වාධීන වියදම් ගුණකය යනු ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාවේ පරස්පරය බව පහත පරිදි පැහැදිලි කළ හැක.

ඉහත ප්‍රස්ථාරයට අනුව ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාව (MPS)

$$MPS = \frac{\Delta S}{\Delta Yd} = \frac{200}{1000} = 0.2 = \frac{1}{5}$$

ඒ අනුව ස්වාධීන වියදම් ගුණකය වනුයේ ,

$$K = \frac{1}{MPS} = \frac{1}{0.2} = 5 \text{ කි.}$$

මෙයින් පැහැදිලි වනුයේ , ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාවේ පරස්පරය ගුණකයේ අගයට සමාන වන බවයි.

(iv) මෙම තොරතුරු ඇසුරෙන් ස්වාධීන වියදම් ගුණකය ගණනය කළ හැකිවේ.

$$K = \frac{\Delta Y}{\Delta G} = \frac{2000}{400} = 5$$

ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව පහත ආකාරයෙන් ගණනය කළ හැකිවේ.

$$K = \frac{1}{MPS}$$

$$5 = \frac{1}{MPS}$$

$$MPS = \frac{1}{5}$$

$$MPS = 0.2$$

$$MPC = 1 - MPS$$

$$= 1 - 0.2$$

$$= \underline{\underline{0.8}}$$

5.

$$\begin{aligned} \text{(i)} \quad \Delta Y &= KG \times \Delta I \\ &= 2.5 \times 150 \\ &= \underline{375} \quad (\text{ලකුණු } 02) \end{aligned}$$

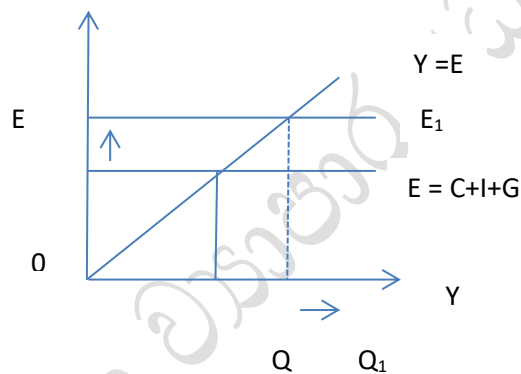
$$\begin{aligned} K &= \frac{1}{MPS} \\ &= \frac{1}{0.4} \\ &= \underline{2.5} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{(ii)} \quad K &= \frac{1}{MPS} = \frac{1}{0.2} = 5 \\ K_T &= \frac{-b}{1-b} = \frac{-0.8}{0.2} = -4 \\ \Delta Y &= (KG \times \Delta G) + (K_T \times \Delta T) \\ &= (5 \times 200) + (-4 \times 200) \\ &= 1000 + (-800) \\ &= \underline{200} \end{aligned}$$

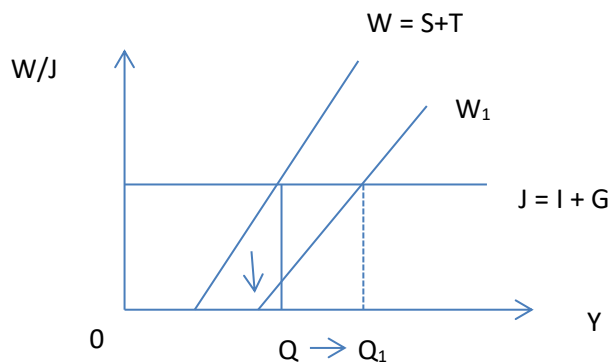
මෙම ආර්ථිකයේ නිමවුම ඉහළ යාම සිදුවනුයේ 200 කිනි.

(iii) ආර්ථිකයක පරිභෝජන ඉහළ යාමේදී සමාහාර වියදම් ඉහළ යන අතර වියදම් වක්‍රය ඉහළට විතැන්වේ. සමතුලිත නිමවුම ඉහළ යයි. එය පහත ආකාරයෙන් ප්‍රස්තාරයක් ඇසුරින් දැක්විය හැක.

□

ආර්ථිකයේ පරිභෝජන වියදම ඉහළ ගිය විට ඉතුරුම් පහළ යාමෙන් ; ආර්ථිකයේ කාන්දු වීම් අඩුවේ. ඒ තුළින් සමතුලිතයේ අගය ඉහළ යයි.

$$(iv) K = \frac{1}{MPS} = \frac{1}{0.2} = 5$$

පූර්ණ සේවා නියුක්තිය 5000 වේ නම් ආදායමේ ඉහළ යාම සිදු විය යුත්තේ $5000 - 3000 = 2000$

$$\Delta Y = K \times \Delta I$$

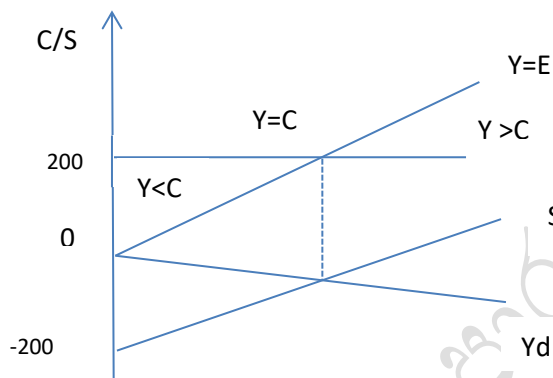
$$2000 = 5 \times \Delta I$$

$$\frac{2000}{5} = \Delta I$$

$$400 = \Delta I$$

400 කින් ආයෝජන වියදම ඉහළ යා යුතුවේ.

(v)

- ආදායම පරිභෝජන වියදමට වඩා පහල මට්ටමක පවතින විට ස්වාධීන (ස්වායක්ත) පරිභෝජනය පවතින අතර ඉතුරුම් සෘණවේ.
- ආදායම, පරිභෝජන වියදමට සමාන වන විට ඉතුරුම් ශුන්‍යවේ.
- ආදායම , පරිභෝජන වියදමට වඩා ඉහළ අගයක් ගන්නා විට පෙළඹුණු පරිභෝජන වියදම් තීරණය වන අතර ඉතුරුම් ධන අගයක් ගනී.